

1. Spijk Kasteel Spijk

Schilderij van het kasteel van Spijk, schilder en eigenaar onbekend, achttiende-eeuwse kopie van het schilderij uit 1652, dat lange tijd is toegeschreven aan Jacob Salamonsz. van Ruysdael en in bezit is van het Statens Museum for Kunst in Kopenhagen, RKD.

Vanwege de eerste vermelding in 1450 zal het Spijkse kasteel waarschijnlijk in de eerste helft van de vijftiende eeuw gesticht zijn, of door Otto van Vuren of door zijn zoon Jan. Opvallend is dat het buitendijks aan de Linge, tegenover de kerk, was gelegen. Voor zover bekend had het kasteel geen naam anders dan "Het Huis Spijk". In sommige publicaties wordt het aangeduid met de naam "De Clout", maar dit was het bij het kasteel behorende land. Het kasteel was in het begin van de zeventiende eeuw kennelijk aan een opknopbeurt toe want Van Aerssen, de toenmalige bezitter, liet het na aankoop in 1611 repareren. In 1814 werd het kasteel openbaar verkocht voor afbraak. In tegenstelling tot veel andere kastelen had het de Tachtigjarige Oorlog en het Rampjaar overleefd, maar moest er nu om economische redenen toch aan geloven.

Heren en vrouwen van de heerlijkheid Spijk

Evenals zoveel dorpen uit de omgeving is Spijk lang in bezit geweest van het geslacht Van Arkel. Rond 1320 werden ze opgevolgd door de familie Van Loenersloot en ruim een eeuw later was het de beurt aan leden van de familie Van Vuren, die van Van Arkel afstamden. Zij waren echter alleen heer van het Nedereinde van Spijk (met het kasteel) en niet van het Overeinde. Dat deel van Spijk hoorde bij het graafschap Leerdam. In 1542 werd Gerard van Rhenoy heer van het Nedereinde van Spijk en daarmee ook eigenaar van het kasteel. Zijn kleinzoon verkocht het Nedereinde in 1611 aan Cornelis van Aerssen, terwijl deze het Overeinde twee jaar later cadeau kreeg van prins Filips Willem van Oranje, die toen graaf van Leerdam was. De familie van Aerssen was ook in bezit van de heerlijkheid Sommelsdijk en noemden zich daarom Van Aerssen van Sommelsdijk. Deze familie stierf in 1793 uit. De laatste heer van Spijk die ook eigenaar was van het kasteel, was Jacob Dirk baron Sweerts de Landas, die het in 1814 voor afbraak verkocht. Er is nog steeds een heer van Spijk, H.G.R. van der Mark te Voorburg, maar hij heeft geen rechten of bezittingen meer in Spijk.

Bron: Boek van P. de Jong, Heerlijkheden rond Gorinchem, ISBN 978-90-73187-75-7